

POROZUMIENIE
o ochronie małych waleni Bałtyku i Morza Północnego,
sporządzone w Nowym Jorku dnia 17 marca 1992 r.

Układające się Strony,

- pomne ogólnych zasad ochrony i odpowiedzialnego wykorzystywania zasobów naturalnych, znajdujących swój wyraz w światowej strategii ochrony przyrody Międzynarodowej Unii Ochrony Przyrody i Zasobów Naturalnych i w Programie Ochrony Środowiska Naturalnego Organizacji Narodów Zjednoczonych oraz Światowego Funduszu Ochrony Przyrody, a także w raporcie Światowej Komisji Środowiska Naturalnego i Rozwoju,
- uznając, że małe walenie są i powinny zostać nadal istotnym składnikiem ekosystemów morskich,
- mając świadomość, że populacja morświnów w Morzu Bałtyckim drastycznie się zmniejszyła,
- w trosce o stan małych waleni w Bałtyku i w Morzu Północnym,
- w przeświadczeniu, że ich przyłów, a także niszczenie i naruszanie ich siedlisk mogą szkodliwie wpływać na te populacje,
- w przekonaniu, że ich podatny na zagrożenia i dalece niejasny stan zachowania zasługuje na natychmiastowe zainteresowanie w celu jego poprawy oraz zbierania informacji będących podstawą podejmowania decyzji dotyczących racjonalnego ich wykorzystywania i ochrony,
- w wierze, że stosowane do tego środki zaradcze powinny być uzgadniane pomiędzy zainteresowanymi państwami, w celu podwyższenia ich skuteczności i uniknięcia powtarzania się prac,
- mając świadomość znaczenia utrzymywania takich działań aktywności gospodarki morskiej, jak rybołówstwo,
- pamiętając, że na podstawie Konwencji o ochronie wędrownych gatunków dzikich zwierząt (Bonn 1979) Strony powinny zawierać porozumienie dotyczące dzikich zwierząt, które okresowo przekraczają państwowe granice przynależności terytorialnej,
- pamiętając o tym, że w ramach Konwencji o ochronie dzikiej flory i fauny europejskiej oraz ich siedlisk naturalnych (Berno 1979) wszystkie małe walenie, które regularnie występują w Bałtyku i Morzu Północnym, są wymienione w załączniku II jako gatunki pod ścisłą ochroną,
- powołując się na Porozumienie o małych waleniach Morza Północnego, podpisane przez ministrów obecnych na Trzeciej Międzynarodowej Konferencji Ochrony Morza Północnego,

uzgodniły, co następuje:

1. Zakres i definicje

1.1. Niniejsze porozumienie odnosi się do wszystkich małych waleni, które przebywają na obszarze objętym tym porozumieniem.

1.2. W rozumieniu niniejszego porozumienia:

1. pojęcie "małe walenie" oznacza wszystkie gatunki, podgatunki albo populacje zęboców - Odontoceti, z wyjątkiem kaszalota *Physeter macrocephalus*;
2. "obszar porozumienia" oznacza środowisko morskie Bałtyku i Morza Północnego, ograniczone od strony północno-wschodniej wybrzeżami Zatoki Botnickiej i Fińskiej, od południowego zachodu 48°30' szerokości północnej i 5° długości zachodniej, od północnego zachodu 5° długości zachodniej i linią pociągniętą przez następujące punkty: 60° szerokości północnej/5° długości zachodniej, 61° szerokości północnej/4° długości zachodniej i 62° szerokości północnej/3° długości zachodniej, a od północy przez 62° szerokości północnej z włączeniem cieśnin Kattegat, Sund i Bełtów, ale z wyłączeniem wód między Przylądkiem Wrath i St. Anthony Head;
3. "Konwencja bońska" oznacza Konwencję o ochronie wędrownych gatunków dzikich zwierząt (Bonn 1979);
4. "organizacja regionalnej integracji gospodarczej" oznacza utworzoną przez suwerenne państwa organizację właściwą do negocjowania, zawierania i stosowania międzynarodowych porozumień w sprawach objętych niniejszym porozumieniem;
5. "Strona" oznacza Państwo Strefy lub jakąkolwiek organizację regionalną integracji gospodarczej, do których niniejsze porozumienie ma zastosowanie;

6. "Państwo Strefy" oznacza każde państwo, niezależnie od tego, czy jest ono Stroną niniejszego porozumienia, które wykonuje prawa suwerenne nad jakąkolwiek częścią strefy występowania gatunków objętych niniejszym porozumieniem, albo jakiekolwiek państwo, pod którego banderą pływają statki, dokonujące działań mających ujemny wpływ na małe walenie, poza obszarem ich jurysdykcji, ale na obszarze porozumienia;

"Sekretariat" oznacza Sekretariat niniejszego porozumienia, jeśli kontekst nie wskazuje innego znaczenia.

2. Cel i podstawowe zasady

- 2.1. Strony zobowiązują się do ścisłej współpracy w celu stworzenia i utrzymywania korzystnego stanu zachowania małych waleni.
- 2.2. W szczególności każda Strona będzie stosować na obszarze swojej właściwości i zgodnie ze swoimi zobowiązaniami międzynarodowymi określone w załączniku środki ochrony, badania i kontroli.
- 2.3. Każda Strona wyznaczy organ koordynujący działania objęte niniejszym porozumieniem.
- 2.4. Strony, najpóźniej na swojej pierwszej sesji, utworzą Sekretariat i Komisję Doradczą.
- 2.5. Każda Strona składa Sekretariatowi krótkie sprawozdanie do dnia 31 marca każdego roku, poczynając od pierwszego pełnego roku następującego po wejściu niniejszego porozumienia w życie w stosunku do tej Strony. Sprawozdanie to przedstawia postępy i trudności przy realizacji porozumienia, jakie wystąpiły w ciągu ostatniego roku kalendarzowego.
- 2.6. Niniejsze porozumienie nie narusza prawa Stron do podejmowania surowszych środków ochrony małych waleni.

3. Organ koordynujący

- 3.1. Działania każdej ze Stron są koordynowane i nadzorowane przez jej organ koordynujący, który służy jako komórka kontaktowa dla Sekretariatu i Komisji Doradczej w ich pracy.

4. Sekretariat

- 4.1. Sekretariat wspomaga i koordynuje czynności, podejmowane zgodnie z artykułem 6.1 w oparciu o wskazania sesji Stron, a także w ścisłym porozumieniu z Komisją Doradczą doradza i pomaga Stronom oraz ich organom koordynującym.
- 4.2. W szczególności Sekretariat ułatwia wymianę informacji oraz wspomaga koordynację nadzoru i badań zarówno pomiędzy Stronami, jak też pomiędzy Stronami a zajmującymi się podobną działalnością organizacjami międzynarodowymi; organizuje sesje i zawiadamia Strony, obserwatorów określonych w artykule 6.2.1 oraz Komisję Doradczą; koordynuje i przekazuje propozycje zmian niniejszego porozumienia i załącznika do niego; przesyła organom koordynacyjnym do dnia 30 czerwca każdego roku streszczenie sprawozdań Stron, składanych zgodnie z artykułem 2.5, jak też krótki opis własnej działalności w ciągu minionego roku kalendarzowego wraz ze sprawozdaniem finansowym.
- 4.3. Na każdej sesji Stron Sekretariat przedkłada sprawozdanie zbiorcze, które między innymi opisuje osiągnięte postępy i napotkane trudności w czasie od ostatniej sesji Stron. Odpis tego sprawozdania przedkłada się Sekretariatowi Konwencji bońskiej do wiadomości jej Stron.
- 4.4. Sekretariat działa przy instytucji publicznej jednej ze Stron albo przy organizacji międzynarodowej; ta instytucja albo organizacja zatrudnia personel Sekretariatu.

5. Komisja Doradcza

- 5.1. Sesja Stron tworzy Komisję Doradczą, która służy Sekretariatowi i Stronom układem poradą i informacją w zakresie ochrony i użytkowania małych waleni oraz w innych sprawach związanych ze stosowaniem niniejszego porozumienia, przy czym należy uwzględniać zarówno konieczność unikania dublowania pracy innych gremiów międzynarodowych, jak też celowość korzystania z ich doświadczenia.
- 5.2. Każda Strona ma prawo powołać jednego członka Komisji Doradczej.
- 5.3. Komisja Doradcza wybiera przewodniczącego i uchwała regulamin.
- 5.4. Każdemu członkowi Komisji mogą towarzyszyć doradcy, a Komisja może zapraszać na swoje posiedzenia innych rzeczoznawców. Komisja może tworzyć grupy robocze.

6. Sesja Stron

- 6.1. Strony spotykają się na zaproszenie Sekretariatu Konwencji bońskiej, wystosowane w imieniu jednej ze Stron, w ciągu jednego roku od wejścia w życie niniejszego porozumienia, a następnie po zawiadomieniu przez Sekretariat co najmniej raz na trzy lata, aby sprawdzić osiągnięte postępy i

napotkane przeszkody przy wprowadzaniu i stosowaniu porozumienia, jakie nastąpiły w okresie od ostatniej sesji, oraz aby rozważyć i podejmować decyzje w sprawach:

1. ostatniego sprawozdania Sekretariatu,
2. Sekretariatu i Komisji Doradczej,
3. stworzenia i nadzoru rozwiązań finansowych oraz przyjęcia budżetu na następne trzy lata,
4. jakichkolwiek innych istotnych kwestii związanych z niniejszym porozumieniem, przekazanych Stronom najpóźniej na 90 dni przed sesją przez jedną ze Stron albo przez Sekretariat, w tym propozycji zmian porozumienia i załącznika do niego,
5. czasu i miejsca następnej sesji.

6.2.1. Do wysyłania na sesję swoich obserwatorów są uprawnione następujące instytucje: depozytariusz niniejszego porozumienia, sekretariaty: Konwencji bońskiej, Układu o handlu międzynarodowym zagrożonymi gatunkami żyjących na wolności zwierząt i roślin, Konwencji o ochronie dziko żyjących roślin i zwierząt europejskich i ich naturalnych siedlisk, Porozumienia o zapobieganiu zanieczyszczaniu mórz z ładu, Wspólny Sekretariat do Współpracy nad Ochroną Waddensee, Międzynarodowa Komisja Wielorybnicza, Komisja ds. Rybołówstwa w Północno-Wschodnim Atlantyku, Międzynarodowa Komisja ds. Rybołówstwa w Bałtyku i Bełtach, Komisja ds. Ochrony Środowiska Morskiego Bałtyku, Międzynarodowa Rada Badań Morza, Międzynarodowa Unia Ochrony Przyrody i Zasobów Naturalnych, jak też wszystkie Państwa Strefy nie będące Stronami porozumienia i regionalne organizacje integracji gospodarczej zajmujące się wodami objętymi porozumieniem.

6.2.2. Każde inne ciało powołane do ochrony i nadzoru nad waleniami może najpóźniej na 90 dni przed sesją złożyć do Sekretariatu wnioski o zezwolenie na delegowanie obserwatorów. Sekretariat przekazuje takie wnioski Stronom najpóźniej na 60 dni przed sesją i obserwatorzy mają prawo być obecni, jeżeli najpóźniej na 30 dni przed sesją nie sprzeciwi się temu co najmniej jedna trzecia Stron.

6.3. Decyzje na sesjach są podejmowane zwykłą większością obecnych i głosujących Stron, jednak decyzje w kwestiach finansowych oraz w kwestii zmiany niniejszego porozumienia i załącznika do niego wymagają większości trzech czwartych głosów obecnych i głosujących Stron. Każda Strona ma jeden głos. Jednak Europejska Wspólnota Gospodarcza w swoim zakresie kompetencji wykonuje swoje prawo głosu liczbą głosów odpowiadającą liczbie jej państw członkowskich, które są Stronami niniejszego porozumienia.

6.4. W ciągu 90 dni od zakończenia sesji sekretariat sporządza sprawozdanie z sesji i doręcza je wszystkim Stronom i obserwatorom.

6.5. Niniejsze porozumienie i załącznik do niego mogą ulec zmianom na każdej sesji Stron.

6.5.1. Poprawki mogą być proponowane przez każdą ze Stron.

6.5.2. Tekst każdej proponowanej poprawki i jej uzasadnienie należy doręczyć do Sekretariatu najpóźniej na 90 dni przed otwarciem sesji. Sekretariat przekazuje Stronom ich odpisy.

6.5.3. W stosunku do Stron, które je przyjęły, poprawki wchodzi w życie po upływie 90 dni od złożenia depozytariuszowi piątego dokumentu przyjęcia poprawki. Później będą one wchodzić w życie dla danej Strony po upływie 30 dni od daty złożenia depozytariuszowi przez tę Stronę dokumentu przyjęcia poprawki.

7. Finansowanie

7.1. Strony zgadzają się wspólnie ponosić koszty budżetu, przy czym organizacje regionalnej integracji gospodarczej wnoszą 2,5% kosztów administracji, a inne Strony resztę, przy zastosowaniu klucza składkowego ONZ, jednak nie więcej niż 25% na Stronę.

7.2. Udział każdej Strony w kosztach Sekretariatu i ewentualne uzgodnione kwoty dodatkowe na pokrycie innych wspólnych wydatków należy przekazać rządowi albo organizacji międzynarodowej będącej siedzibą Sekretariatu, możliwie jak najwcześniej po końcu marca i nie później niż do końca czerwca każdego roku.

7.3. Sekretariat prowadzi i rozlicza swoją księgowość za każdy rok kalendarzowy.

8. Zagadnienia prawne i formalności

8.1. Niniejsze porozumienie jest "porozumieniem" w rozumieniu artykułu IV ustępu 4 Konwencji bońskiej.

8.2. Niniejsze porozumienie nie narusza praw i obowiązków Stron z tytułu innych istniejących traktatów, konwencji albo porozumień.

8.3. Funkcje depozytariusza niniejszego porozumienia wykonuje Sekretarz Generalny Organizacji Narodów Zjednoczonych.

8.3.1. Depozytariusz powiadamia wszystkich sygnatariuszy, wszystkie organizacje regionalnej integracji gospodarczej i Sekretariat Konwencji bońskiej o każdym podpisaniu, zdeponowaniu

dokumentów ratyfikacji, przyjęcia, zatwierdzenia albo przystąpienia oraz wejściu w życie niniejszego porozumienia, poprawek, zastrzeżeń i wypowiedzeń.

8.3.2. Depozytariusz przekazuje uwierzytelnione odpisy niniejszego porozumienia wszystkim sygnatariuszom, wszystkim Państwom Strefy, które nie podpisały porozumienia, wszystkim organizacjom regionalnej integracji gospodarczej oraz Sekretariatowi Konwencji bońskiej.

8.4. Niniejsze porozumienie będzie otwarte do podpisu do dnia 31 marca 1992 r. w siedzibie Organizacji Narodów Zjednoczonych i pozostanie w siedzibie Organizacji Narodów Zjednoczonych otwarte do podpisu przez wszystkie Państwa Strefy i wszystkie organizacje regionalnej integracji gospodarczej do dnia jego wejścia w życie. Mogą one wyrazić swoją zgodę na związanie porozumieniem (a) przez podpisanie bez zastrzeżenia ratyfikacji, przyjęcia lub zatwierdzenia albo (b) przez podpisanie z zastrzeżeniem ratyfikacji, przyjęcia lub zatwierdzenia i złożenia dokumentu ratyfikacji, przyjęcia lub zatwierdzenia. Po dniu wejścia w życie porozumienie jest otwarte do przystąpienia dla Państw Strefy i organizacji regionalnej integracji gospodarczej.

8.5. Niniejsze porozumienie wchodzi w życie po upływie 90 dni od chwili, w której sześć Państw Strefy wyraziło zgodę na związanie się nim, zgodnie z artykułem 8.4. Następnie wchodzi ono w życie w stosunku do danego Państwa lub organizacji regionalnej integracji gospodarczej po upływie 30 dni od podpisania bez zastrzeżenia ratyfikacji, przyjęcia lub zatwierdzenia albo od złożenia depozytariuszowi dokumentu ratyfikacji, przyjęcia, zatwierdzenia albo przystąpienia.

8.6. Ogólne zastrzeżenia do niniejszego porozumienia i jego załącznika są niedopuszczalne. Jednak Państwo Strefy lub organizacja regionalnej integracji gospodarczej, stając się Stroną, zgodnie z artykułem 8.4 i artykułem 8.5, może zgłosić zastrzeżenia szczegółowe w odniesieniu do określonego gatunku, podgatunku albo populacji małych waleni. O takich zastrzeżeniach zawiadamia się depozytariusza przy podpisie lub przy składaniu dokumentu ratyfikacji, przyjęcia, zatwierdzenia albo przystąpienia.

8.7. Niniejsze porozumienie może być wypowiedziane w dowolnej chwili przez każdą ze Stron. Takie wypowiedzenie notyfikuje się na piśmie depozytariuszowi; wywołuje ono skutek po upływie roku od jego przyjęcia.

Na dowód niniejszego na porozumieniu podpisy złożyły osoby wyposażone w odpowiednie upoważnienia.

Sporządzono w Nowym Jorku dnia 17 marca 1992 r., przy czym teksty porozumienia w językach angielskim, niemieckim, francuskim i rosyjskim są jednakowo autentyczne.

Załącznik

PLAN OCHRONY I GOSPODAROWANIA

Następujące środki ochrony, badawcze oraz administracyjne, będą stosowane we współdziałaniu z innymi kompetentnymi międzynarodowymi gremiami wobec populacji zwierząt określonych w art. 1 ust. 1 porozumienia:

1. Ochrona i użytkowanie siedlisk

Prace ukierunkowane na:

- (a) zapobieganie wypuszczaniu do morza substancji, które stanowią możliwe zagrożenie dla zdrowia zwierząt,
- (b) ograniczenie przyłowu, poprzez modyfikacje narzędzi i metod rybołówstwa oraz zabezpieczenie narzędzi połowowych przed niekontrolowanym dryfowaniem i pozostawianiem w morzu, co w świetle dostępnych danych uważa się za szkodliwe,
- (c) skuteczne uregulowania, zmieniające skutki działań uszczuplające zasoby pokarmowe zwierząt,
- (d) zapobieganie innym znaczącym zakłóceniom warunków życia, zwłaszcza natury akustycznej.

2. Inspekcje i badania

Przeprowadzanie badań powinno być sprawnie koordynowane i rozdzielane pomiędzy stronami układu i kompetentnymi organizacjami międzynarodowymi, aby

- (a) oceniać stan oraz sezonowe zmiany populacji i określonych stad,
- (b) określać akweny o szczególnym znaczeniu dla ich przetrwania,
- (c) ustalać istniejące i potencjalne niebezpieczeństwa dla różnych gatunków.

Badania zgodne z (a) obejmą udoskonalenie istniejących i rozwijanie nowych metod identyfikacji stad, oceny obfitości, kierunków i dynamiki zmian struktur populacji oraz ich wędrówek. Odnosne badania (b) powinny być ukierunkowane na ustalenie akwenów o szczególnym znaczeniu dla rozrodu i żerowania. Badania (c) powinny obejmować rozpoznanie wymogów siedlisk, ekologii odżywiania i zależności troficznych, rozprzestrzenienia gatunku i biologii zmysłów ze szczególnym

uwzględnieniem oddziaływania zanieczyszczeń, zakłóceń i wpływu rybołówstwa, włącznie z opracowywaniem metod zmniejszania takich interakcji. Przy badaniach nie powinno się zwierząt zabijać, a zwierzęta schwyte dla celów badawczych powinny być w dobrym stanie zdrowia wypuszczane z powrotem na wolność.

3. Wykorzystanie zwierząt z przyłowu i wyrzuconych na brzeg

Każda Strona stworzy skuteczny system zbioru meldunków oraz zwierząt pozyskanych z przyłowów lub znajdujących na brzegu morza, a w ramach wyżej wymienionych badań przeprowadzi pełne autopsje dla pobrania tkanek do dalszych studiów, określając możliwe przyczyny śmierci, oraz ustali skład pokarmu. Miejscem gromadzenia i udostępniania informacji będzie międzynarodowa baza danych.

4. Ustawodawstwo

Nie naruszając ust. 2 niniejszego załącznika Strony będą dążyć do wprowadzenia: (a) w prawie wewnętrznym, jeżeli takie przepisy jeszcze nie obowiązują, zakazu wyłowu i uśmiercania małych waleni, a także (b) obowiązku natychmiastowego wypuszczenia żywych i zdrowych zwierząt, w przypadku ich złowienia. Środki wprowadzenia tych przepisów zostaną wypracowane na szczeblu krajowym.

5. Informowanie i edukacja

Opinię publiczną należy informować w celu zapewnienia powszechnego poparcia dla celów porozumienia, zwłaszcza ułatwienia dostarczania informacji o zaobserwowaniu występowania zwierząt oraz faktach wyrzucenia ich na brzeg; ponadto rybacy powinni otrzymywać informacje ułatwiające im i pomagające w meldowaniu o przyłowach, a także dostarczaniu martwych zwierząt do prac badawczych w zakresie wymaganym w ramach porozumienia.